

Kymmenet panssarivaunut, ruotsalainen sotatutkimus ja kasarmielämä, Carl Gustav-konepistooli ja Tukholman yöelämä. Muun muassa kaikkea tätä piti TaKoRU:n ja ORUP:n ikimuistoinen excursio Ruotsin sotasaloihin sisällään.

Kalle Vähä-Jaakkola

Opiskelijain Reserviupseeripiiri (ORUP), jonka osana myös Tampereen Korkeakoulujen Reserviupseerit ry (TaKoRU ry) on, järjesti 27.8.-1.9. excursion Ruotsiin armeijan huippuyksiköihin ja muihin mielenkiintoisiin sotilaskohteisiin. Excursion pääorganisaattorina toimi Akateemisen Maanpuolustusyhdistyksen ARU ry:n toimintavastaava Jari Pallari ja tukijoina toimivat Reserviupseeriliitto ja ohjelmistoalan yritys Tekla. Matkassa oli 24 nohevaa opiskelijareserviläistä ympäri Suomea suurimpana yksittäisenä ryhmänä TaKoRU ry yhdeksällä osallistujallaan.

Tässä matkakertomus mahtavasta reissusta Ressun lukijoille:

1. Päivä, keskiviikko: Leppoisaa tutustumista aseveljiin

Helsingissä oli aurinkoinen päivä, kun opiskelijareserviläiset saapuivat kukin omalla tavallaan paikalle Viking Linen terminaaliin klo 1630 mennessä. Maestro Pallari jakoi liput ja antoi esikäskyn matkalle lähdöstä. Kukin etsi viihtyisän hyttinsä ja ei aikaakaan, kun nuoret tulevaisuuden toivomme tekivät tuttavuutta toisiinsa ja käytävillä sekä hyteissä käytiin vilkasta keskustelua. Yhteishenki ryhmässä oli syntynyt heti ja vain vahvistui vieraan maaperän lähestyessä. Kohta lähdön jälkeen kokoontuimme Pallarin käskynjaolle yhteen Viking Linen viihtyisään anniskeluravintolaan, jossa matkan tarkoitus ja ohjelma selvisi seikkaperäisesti. Tiedossa oli viisi unohtumatonta päivää edessä ja kaikilla oli mieli korkealla. Kun meeting päättyi, kaikki suuntasivat tax free-myymälöihin ostoksille, minkä jälkeen seurasi railakasta ja hyvähenkistä illanviettoa aina pikkutunneille saakka.

2. Päivä, torstai: FOI, puolitoista tuumaa läpäisevä muovinpalanen ja 48 tykkiä

Illanvietosta mainiosti selviytyneet urhot astuivat Ruotsin maankamaralle aamukymmenen aikoihin paikallista aikaa, missä kaikilla mukavuuksilla varustettu bussi odotti iskujoukkoamme. Seuraava pysähdys oli Gamla Stan, missä auringon paistaessa tapasimme ruotsalaisen yhteyshenkilömme Hans Engströmin, joka kertoi nopeasti Ruotsin armeijan pääkoostumuksen: sodanajan vahvuus 100 000 sisältäen mm. yhden moottoroidun divisioonan (perusjalkaväki poistumassa täysin) ja 100 kodinturva-pataljoonaa (tavoite). Mielenkiintoisinta oli kuulla Ruotsin tykistön tämän hetkinen vahvuus: 48 tykkiä!? Vedettävä tykistö on lakkautettu täysin ja korvaavaa telatykistö-järjestelmää ei ole vielä edes päätetty!

Pian esittelyn jälkeen ja todettuamme, että visa electron ei Ruotsissakaan toimi täysin moitteetta, suuntasimme kohti Ruotsin puolustusvoimien tutkimuskeskuksen (FOI – Totalförsvarets Forskningsinstitut) ase- ja suojeleusastoa muutaman kymmenen kilometrin päässä Tukholmasta. FOI oli ainoa kohde, missä matkan aikana emme saaneet kuvata.

Saavuimme FOI:iin sotilaalliseen tapaan aikataulun mukaisesti klo 1130 ja heti alkuun vieraanvaraiset ruotsalaiset tarjosivat suomalaiskokin valmistaman lounaan. Iltapäivä alkoi lyhyellä FOI:n yleisesittelyllä, jota seurasi tutustuminen mm. räjähdysaineisiin oppituntiesityksen muodossa ja kemian laboratorion esittely. Räjähde-esityksen pitäjältä kyselin, kun Ruotsi on maamiinat kieltävässä Ottawan-sopimuksessa, niin miten kyseinen järjestelmä voidaan mahdollisesti korvata. Hänen mieleensä tuli ainoastaan massiiviset tykistökeskitykset, mutta samaan hengenvetoon hän totesi Ruotsin tykistön alasajon.

Seuraavaksi pääsimme tutustumaan ballastiikkalaboratorion tiloihin, missä esiteltiin mm. tutkimusta kineettiseen energiaan perustuvilta ammuksilta panssarointiin (eli läpäisy perustuu pelkästään ammuksen iskuun ja -nopeuteen). Ongelmat kuulostivat aika ikäviltä, kun teoriassa nykyään on mahdollista rakentaa panssarivaunun tykkejä, jotka läpäisevät perinteistä panssarivaunun panssaria lähes kolme metriä! Laboratorion ylpeys oli kaasukanuuna, jolla oli maksimissaan mahdollista kiihdyttää pieniä kappaleita jopa vajaan kymmenen kilometrin sekuntinopeuteen. Näytteenä oli mm. puolentoista tuuman

paksuinen rautalevy, jonka muutaman sentin pituinen ja paksuinen muovilieriö oli vaivatta läpäissyt.

Lopuksi nautimme kahvin lomassa viimeisestä esityksestä, jonka aiheena panssarin vastaiset taistelukärjet. Oli aika kiittää vieraanvaraisia isäntiämme, jotka olivat ystävällisenä eleenä laittaneet Suomen lipunkin salkkoon.

Lähtiessä nauru raikasi bussin perällä, kun eräs jyväskyläläinen kollega kiteytti oman näkemyksensä FOI:sta: ”Koko ajan piti keskittyä siihen, että sydän lyö vielä kerran”. Kieltämättä kyseessä oli paikka, jonka voi näyttää kenelle tahansa, mutta tarjolla oli paljon mielenkiintoistakin nähtävää. Allekirjoittanut oli sissinä varsin innokas kuullessaan esitystä räjähdetutkimuksesta. Toivottavasti Suomi ostaa Ruotsilta pikemmiten CL-20-räjähdeaineen lisenssin, sillä kyseinen r-aine on reilusti heksotolia ja heksogeeniakin voimakkaampi.

Illalla asetuimme 30 kilometrin päässä Tukholmasta sijaitsevan Kungsängenin varuskunnan vieraskasarmille, joka toimi majoituksenamme koko matkan ajan. Kasarmi ei pahemmin eronnut suomalaisesta vastaavasta. Päiväpeittokin oli sinivalkoinen. Tosin jokaisen sängyn vieressä oleva lukulamppu pisti silmään. Loppuillasta tutustuimme paikalliseen Golden Cave-anniskeluliikkeeseen ja muutama innokas ehti tiedustella jo Tukholman yöelämänkin.

3. Päivä, perjantai: Kuka hajoitti CV90-tankin?

Aamulla herätys tapahtui armeijan tyyliin klo 0500 ja lähtö 350 kilometrin päässä Vänerin ja Vätternin välissä sijaitsevaan P4-varuskuntaan 0530. Viimeinenkin oululainen korpisoturi saapui kasarmille Tukholman-reissultaan juuri ennen lähtöä ja hakkapeliitat aloittivat moottorimarssin täysilukuisina kohti Ruotsin ykkös-varuskuntaa.

Neljän tunnin ajomatkan jälkeen saavuimme varuskuntaan ja jälleen totesimme saman kuin Kungsängenin varuskunnassa: varuskunta-alueet ovat todella suuria. P4:n päärakennukset toivat jylhyydessään ja arvokkuudessaan mieleen Haminan RUK:n päärakennuksen. Ilman pitempiä esittelyitä pääsimme suoraan asiaan, eli taisteluvaunu 122:n ja CV90-rynnäkövaunun kimppuun. Taisteluvaunu 122 on ruotsalainen nimitys Leopard 2A6 variaatiolle, joka eroa pääosin ylimääräisellä panssaroinnilla suomalaisiin 2A4:iin verrattuna. Painoa on melkein kymmenen tonnia lisää. CV90-vaunusta oli esillä viisi variaatiota: IT-, miehistönkuljetus-, huolto-, komento- ja tiedusteluvaunu. Lisäksi näytillä oli juuri kaksi viikkoa ennen Ruotsin armeijalle toimitettu ensimmäinen Leopardin jalustalle rakennettu Leopardin huoltovaunu. Kaikki olivat sotilaallisen mahtipontisesti rivissä odottaen ottajaansa.

Mikä parasta, yhdyshenkilömme totesi, että kaikkiin voi vapaasti mennä sisälle ja tehdä lähempää tuttavuutta, kunhan emme jokaista nappulaa käännä. Hän myös harmitteli, ettemme nykyisten määrärahojen vähyyden takia pääse ajamaan tankeilla. Panssareiden lomassa vierähtikin useampi tunti ja kuvia otettiin kasapäin.

Ruotsalaisen kapteenin esittelemä tankkien johtojärjestelmä oli varsin mielenkiintoinen. Kosketusnäytössä oli kartta, josta näkyi oman joukon panssarivaunut gps-paikannuksen avulla. Karttaan pystyi lisäämään havaittuja vihollisia, määrittämään muille tankeille hyökkäyssuuntia ja karttaan koskemalla tilata tykistökeskityksen, mikäli sellaista on käytettävissä. Väistämättä tietokonepelit tulivat mieleen.

Lopussa eräs oululainen panssari-asiantuntijamme laittoi eräässä CV90:ssä lämpökameran päälle. Sammutetun tankin akku kului nopeasti loppuun ja tarvittiin toisen tankin latausapua ennen kuin vaunu olisi jälleen toiminnassa.

Ruokailun jälkeen ja erittäin tyytyväisinä vierailuumme lähdimme katsomaan lisää tankeja läheiseen Axvallin panssarimuseoon. Paikalla yllätyimme, kun tankeja oli parissa hallissa vierivieressä useita kymmeniä aina 1920-luvun alusta 1970-luvulle saakka mukaan lukien Suomen tähän astinen pääpanssariase T-72. Legendaarisesta Kuningas Tiikeristä oli tosin enää vain moottorit jäljellä, koska ruotsalaiset olivat fiksusti käyttäneet kyseistä panssarivaunua harjoitusmaalina vuosien saatossa. Nykyään maailmassa on enää kaksi König Tigeriä jäljellä.

Päivä oli siis hyvin panssarihenkinen ja tämä kirjoittaja alkoikin ymmärtää, miltä legendaarisesta panssari-kenraali Pattonista on saattanut aikoinaan tuntua johtaessaan panssarijoukkojaan toisessa maailmansodassa.

4. Päivä, lauantai: Kodinturvajoukot, Carl Gustav ja Tukholman yöelämä

Aamu alkoi heti aseenkäsittelyllä. Ruotsalainen yhteyshenkilömme Hans oli erään kodinturva-komppanian päällikkö ja saimme tutustua hänen joukkojensa aseistukseen. Suomalaisesta kevyestä konekivääristä kehitetty ruotsalaisversio oli tutun oloinen. Kertaluokkaa mielenkiintoisempi oli kuitenkin Lauri Törninkin käyttämä Carl Gustav-konepistooli, joka on kylläkin jo poistunut käytöstä. Nykyisen Ruotsin päärynnäkkökiväärin AK5:n vanhempi versio AK4 aiheutti monimutkaisuudessaan hilpeyttä. Siinä, missä suomalainen RK puretaan ja kootaan parhaimmillaan tutussa 20 sekunnissa, niin AK4:n kohdalla pitää varata melkein kaksi minuuttia vastaavaan toimitukseen, ellei sitten välissä kadota jotain purettavista osista, joita oli toistakymmentä.

Aseenkäsittelyn jälkeen Hans piti esityksen varusmiespalveluksesta ja kodinturvajoukoista. Kaikki kutsuntaikäiset nuoret miehet käyvät monipuoliset soveltuvuustestit läpi, minkä perusteella valitaan ikäluokasta ensin noin 35% varusmiespalvelusta suorittamaan. Lisäksi testien perusteella valitaan tulevat joukkueenjohtajat, ryhmänjohtajat ja miehistö jo etukäteen. Joukkueenjohtajat palvelevat 15 kk, jonka jälkeen heidän pitää hakeutua edelleen puolitoista vuotta kestäväan koulutukseen suoriutuakseen reservin upseereiksi. Hansin kanssa keskustellessa hän uskoi Suomenkin siirtyvän ennen pitkään vapaaehtoisuuteen nojaaviin kodinturvajoukkoihin, koska Suomella ei muuten ole varaa pitää nykyisen kaltaista armeijaansa. Ruotsin sodanajan vahvuushan on 100 000, kun Suomen 350 000 ja Ruotsin

puolustusbudjetti on kaksinkertainen Suomen vastaavaan verrattuna. Pitää kuitenkin muistaa, että ruotsalaiset panostavat kalliimpiin järjestelmiin ja yleisesti parempaan kalustolaatuun.

Myöhemmin iltapäivällä lähdimme kohti Tukholmaa, jossa ennen illanviettoa seurasimme kuninkaanlinnan vartionvaihtoa ja kävimme paikallisessa army shopissa. Ruotsalaisten kollegojemme seurassa vietimme maljoja nostellen iltaa Tukholmalaisessa tanssiravintolassa.

5. Päivä, sunnuntai: Sotamuseo, Wasa-laiva ja kotiin lähtö

Aamulla pakkasimme kampeemme ja suuntasimme Tukholman armeijamuseoon. Näyttely oli jaettu kolmeen kerrokseen ja kattoi sodan historian aina apina-ihmisten kamppailusta nykypäivään. Museo sai suomalaisten hakkapeliittojen jakamattoman ihailun ja pakko oli myöntää, että ruotsalaiset osaavat tehdä museosta mielenkiintoisen nähtävyyden sortumatta liikaa tekstipohjaiseen informaatioon. Armeijamuseon jälkeen vierailimme vielä Wasa-museossa katsomassa Ruotsin merivoimien surullisen kuuluisaa lippulaivaa.

Ennen lähtöä kokoontuimme kuninkaanlinnan viereisen suomalaisen kirkon taakse. Siellä seinään oli lyöty kaksi muistolaattaa. Toinen oli Suomen sodissa 1939-45 kaatuneiden aseveljien muistoksi ja toinen Karjalaan jääneiden vainajien muistoksi. Tämä oli hyvä paikka päättää Ruotsin excursiomme. Pidimme hiljaisen minuutin vainajien kunniaksi, minkä jälkeen kiitimme ruotsalaista yhteyshenkilöämme taputuksin ja Marskin ryypyllä.

Illan kynnyksellä astuimme laivaan ja jätimme Ruotsin taaksemme. Emme kuitenkaan hiljentyneet ja sortuneet turhia haikailemaan vaan vietimme railakkaan illan saunoen, laulaen, maljaa kohottaen ja kaikkea nähtyä pohdiskellen läpi yön.

Vasemmalta oikealle: Jussi Alanen (TaKoRU), Jonna Konivuori (ARU), Jari Ensomaa (PAM), Lauri Mikkola (TaKoRU), Riku Mäenpää (TaKoRU), Timo Vepsäläinen (TaKoRU), Kalle Vähä-Jaakkola (TaKoRU), Jarkko Suominen (TaKoRU), Marko Helin (TaKoRU), Antti Kouvo (ARU), Jyrki Pekkonen (TeRes), Juha-Pekka Piuva (PAM), Timo Hirvi (JARU), Erno Marjakangas (PAM), Jari Pallari (ARU), Tomi Sarvanko (PAM), Miikka Hurmalainen (TaKoRU), Harri Pärssinen (ARU), Christian Järnefelt (TeRes), Jukka Tiihonen (JARU), Pasi Gullsten (TaKoRU) ja Petri Toiviainen (TuKoRes). Kuvasta puuttuvat Antti Merilehto (ARU) ja Ate Lauerma (LORU).

6. Päivä, maanantai: Kotiin paluu

Aamu kymmenen jälkeen ryhmä oli Viking Linen terminaalin edessä. Hyvästejä jätettiin ja kiitoksia annettiin. Kaikki jäivät odottamaan seuraavaa kertaa, kun nuo siviiliasuiset urhot jälleen kokoontuvat ja lähtevät ammentamaan oppia vieraalta maalta. Seuraavaksi hakkapeliitat saattavat löytääkin itsensä idän saloja tutkimassa.

Linkkejä matkan tiimoilta:

http://teres.tky.hut.fi/koulutus/2003/ORUP_Ruotsin_excu/

<http://www.mil.se>

<http://www.foi.se>

<http://www.p4.mil.se>

<http://www.algonet.se/~toriert/axvall.htm>

<http://www.armemuseum.org/>

